

Posamezne številke: Na-
vadne Din —50, ob ne-
deljah Din 1.—

TABOR iznaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
da umom naslednjega dne ter stane
mesечно po št. D 10.—, za ino-
semesno D 18.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Knjižnica
Ljubljana

TABOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din —50, ob ne-
deljah Din 1.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, 4. nad-
stropje. Telefon intern. št. 270.
UPKAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritihoje, dno. Tele-
fon št. 24. SHS poštno-kovni na-
čin št. 11.757.

Na naročila brez denarja se ne
zira. — Rokopis se ne vrača.

Leto: III.

Maribor, petek 15. septembra 1922.

Številka: 208.

Dr. O. Pirkmaier:

Ali je dopustna zdru- žitev več oblasti za posamezne upravne panoge?

Slovenska javnost si še ni oddahni-
la od debat, ki so se vršile bolj ostro ko
stvarno glede upravne delitve Slove-
nije. Za pravnik, ki si je prečital
ustavo, je bilo stališče jasno.

Danes, ko imamo zakon o razdelit-
vi države na oblasti in je Slovenija
vsaj na papirju razdeljena na ljub-
ljansko in mariborsko oblast, se obljū-
buje nova bitka, v kateri se naj reši
to, kar je bilo že enkrat izgubljeno.
Nimamo še konstituiranih oblasti, ko
se že razpravlja v časopisju in glasuje
v stanovskih združenjih za in proti
nedeljenemu šolstvu, zdravstvu, za in
proti delitvi finančne uprave itd.

Ker je škoda energije, ki se zaprav-
lja pri takih brezplodnih debatah in
ker se povzroča zlasti pri razpravi
sličnih vprašanj po nepotrebnem na-
petost tam, kjer bi naj vladala najlep-
ša harmonija, mi naj bo dovoljeno
vprašanje združiti več oblasti za po-
samezne upravne posle stvarno raz-
iskati predvsem iz pravnega stališča.

Pokusiti hočem to v naslednjih
vrstah, ker bo stvari le v korist, če
spravimo to vprašanje na drugi tir,
kjer se bo lažje izogniti ostrinam de-
bat, ako bi bile take potrebne.

Ustava ter zakon o splošni upravi
vsobujeta za presojo gornjega vpraša-
nja odločilna navodila.

Ustava določa v členu 95, da se
uprava izvršuje po oblastih, okrožjih,
okrajih in občinah ter pravi ob koncu
tega člena, da načeluje vsaki oblasti
veliki župan, ki upravlja po državnih
organih posle državne uprave v obla-
sti.

Ta ustavna določba daje upravi na
eni strani teritorialno podlago v obla-
sti ter polaga na drugi strani posle
državne uprave za vsako oblast v ro-
ke velikega župana.

Z zadnjim stavkom gornje določbe
je jasno izražen princip koncentracije
uprave v oblasti v nasprotju z upra-
vo v centrali, ki je dekoncentrirana,
to je ločena in neodvisna po posamez-
nih resorih. Iz tega člena, ki je uvr-
ščen v VIII. oddelek ustave pod naslo-
vom: »Upravna oblast«, bi se dalo
sklepati, da se mora vršiti vsa uprava
v najširjem pomenu besede le po obja-
stih in da načeluje vsej upravi v obla-
sti veliki župan.

Z zakonom o občni upravi se loči po-
jem občne uprave napram drugim
upravnim strokam, katere prištevamo
k posebni upravi. Panoge splošne
uprave so v členu 1. taksativno našte-
te ter so porazdeljene na sedanja mi-
nistrstva za obrambo, za pravo, za po-
sto, za agrarno reformo, za polje-
delstvo in vodo, za zgradbo, za trgo-
vino in industrijo, za narodno zdravje,
za socialno politiko, za vere ter za šu-
me in rude, kolikor se ne nanašajo na
upravo državnih domen.

Politično ozadje Pašičeve poti v London.

Beograd, 14. septembra. (Izvirno.) Njeno stališče v vprašanju Tracije ji ne
Bivanje ministrskega predsednika Pašiča
je v očividni zvezi z dogodki na Bal-
kanu. Zbližanje med Francozi in Angleži
nam daje trdno upanje, da bodo naši
interesi zaščiteni. Italija bo s svojo pro-
tjugoslovensko politiko ostala osamljena. Moskve, na drugi strani pa iz Rima.

Italija za orijentsko konferenco.

Rim, 13. septembra. (Izv.) Kakor
poročila "Tribuna", se je v včerajšnjem
ministrskem svetu določilo besedilo od-
govora, ki se pošlje londonski in pa-
riški vladi v orijentskem vprašanju. V
svojem odgovoru vztraja italijanska vla-
da na tem, da se sestane orijentska kon-
ferenca in da se pospeši vzpostavitev
miru na bližnjem iztoku. S tem bi se
moglo preprečiti razširjenje konflikta na
Evropo ter obenem tudi možnost, da se
razvije sedanja vojna v vojno med
Turki in zavezniki.

Kaj je z nameravanim atentatom na ru- munske kraljevske dvojice?

Budimpešta, 13. septembra. (Iz-
virno.) Budimpeštanska policija je do-
gnala, da je dozdevni grof Tiquelemont
de Belmont, ki ga rumunski listi označu-
jejo kot kolovodjo nameravanega aten-
tata na rumunsko kraljevsko dvojico,
istoveten z večkrat predkaznovanim,
mednarodnim pustolovcem Mihaelom
Kmoškom, ki so ga madžarske oblasti
zasledovale zaradi izsiljevanja, krivega
pričanja in bigamije. Kmoško je pobegnil
na Rumunsko, kjer se je očividno udeje-
stvoval kot agent provocateur.

Budimpešta, 13. septembra. (Iz-
virno.) V današnji seji parlamentarnega
odseka za zunanje stvari je izjavil mini-

strski predsednik na vprašanje o name-
ravanem atentatu Madžarov na rumun-
sko kraljevsko rodbino, da vladi o stva-
ri ni nič znanega, dasiravno je prejel
madžarski poslanik v Bukarešti nalog,
da zahteva podrobna pojasnila od ru-
munske vlade, ker baže gre za madžar-
ske državljane. Rumunska vlada o stva-
ri ni izdala nikakršnega poročila. Govor-
nik je v ostrih besedah nastopil proti ob-
rekovanjem rumunskega časopisja, in
končno izjavil, da je vsa zadeva več ali
manj političnega značaja, ki zasleduje le
namen, da se Madžarska oblati pred ev-
ropsko javnostjo.

SPREMENBA V ČESKOSLOVAŠKI VLADI.

Praga, 13. septembra. Po povratku
min. predsednika dr. Beneša iz Ženeve bo
izvršena sprememba v vladi. Predsed-
stvo prevzame agrarec dr. Švehla, fi-
nance demokrat dr. Rašin, zunanji port-
felj dr. Beneš.

ANGLEŠKI STRAH ZA CARIGRAD.

Pariz, 13. september. Agence Ha-
vas poroča, da je britska vlada izročila
francoski notu, v kateri izjavlja, da ra-
čuna na sodelovanje zaveznikov v svrhu
zasiguranja obrambe Carigrada in pol-
otoka Galipola. Ne da bi prejudicirala
sklepom francoske vlade, povdarja, da
se drži Francija načela o svobodi mor-
skih očin istotako trdno kot Anglija.

London, 13. septembra. (Izvirno.)
Kakor poroča "Daily Mail", so odposlali
zavezniki angorski vladi posebno noto,
v kateri ponovno naglašajo, da bi vsak
poizkus Turkov, da vkorakajo v Tracijo,
naletel na odpor zaveznikov sil.

IZ PRAVNEGA SVETA NARODNE BANKE.

Beograd, 14. septembra. (Izvirno.)
Danes se je vršila seja upravnega odbo-
ra Narodne banke. Razpravljali so o po-
delitvi kredita trgovcem in izvozničar-
jem. Mišljenja so bila deljena, zato ni pri-
šlo k nobenemu sklepu. Na predlog mi-
nistra za trgovino in industrijo je bil Jo-
žef Pfeifer zopet izvoljen za guvernerja
Narodne banke.

NOV GENERALNI KONZUL SHS.

Beograd, 14. septembra. (Izvirno.)
Dr. Velizar Ninčić, brat zunanjega mini-
stra, je bil imenovan za generalnega kon-
zula v Monakovem (München).

BOLGARI ZOPET BOJEVITI.

Beograd, 14. septembra. (Izvirno.)
Iz Sofije se izve, da se je na Bolgarskem
pojavi živahna agitacija za razširjenje
bolgarskih mej k Egejskemu morju. To
agitacijo je oživel grški poraz v Mali
Aziji.

NEPOTRJENA VEST O INTERVEN- CIJI ANGLIJE.

Beograd, 14. septembra. (Izvirno.)
Iz Pariza poročajo, da so tamkajšnji listi
objavili vest, da sta angleška poslanika
v Beogradu in Bukarešti zahtevala od ju-
goslovenske in rumunske vlade, naj in-
tervenirata za to, da se na Balkanu o-
hrani po mirovnih pogodbah stanje. Iz
Londona pa poročajo, da se vest o inter-
venciji angleškega in grškega poslanika
uradno dementira.

STRAH PRED KEMAL-PASO.

Zagreb, 14. sept. (Izv.) Iz Londo-
na poročajo, da se da po gotovih zna-
menjih sklepati, da bo Kemal-paša
prenesel svoje vojaške operacije na
Balkan. V slučaju, da bi sultan odstol-
pil, bi utegnili priti s posredovanjem
prestolonaslednika Abdula Medjida k
definitivni uniji med Angoro in Ca-
rigradom.

BORZA.

Krona v Curihu poskočila za 20
točk, od 1.75 na 1.95.

Curih, 14. septembra. Pariz 40.30
Zagreb 1.95, London 23.55, Berlin
33 1/2, Praga 17.80, Italija 22.25, dolar
535, Dunaj 0.00 3/4, Budimpešta 0.17 1/2,
Varšava 0.8, Sofija 3.25.

blasti enaka stvarna kompetenca in si-
cer za vse panoge, katere spadajo v
občo upravo glasom člena 1.

Ker spada n. pr. prosveta, narodna
zdravstvo, agrarna reforma v občo u-
pravo, je z zakonom o občni upravi obe-
nem odločeno, da se te panoge oprav-
ljajo po posameznih oblastih in od pri-
stojnih velikih županov; sicer bi se
mogla združiti tudi upravna panoga
ministrstva za notranje zadeve z
isto pravico za več oblasti v eno kom-
petenco. Ako bi slednje bilo mogoče,
bi moral zakon razločevati med veliki-
mi župani s polno kompetenco, s pri-
striženo kompetenco in takimi z raz-
širjenim področjem. Kolike kompli-
kacije bi nastale v tem slučaju z ozi-
rom na nadzorovalni delokrog velike-
ga župana v oblastnih samoupravah,
tega zakonodajalec ni nameraval in
tudi ni dal nikjer razumeti, temveč
povdarja že s stilizacijo zakona, da je
vsa uprava v oblasti združena v eni
osebi.

Pomotno pravno naziranje, da je
mogoče posamezne upravne panoge
združiti za več oblasti, se opira brez-
dvomno na člen 98 ustave. Iz razgovo-
rov doznajam, da se skuša utemeljiti
to stališče s tretjim odstavkom ome-
njenega člena, ki se glasi: »Z zakonom
se smejo izjemoma določiti skupna
oblastva za iste stroke državnega in
samoupravnega področja v oblasti.«
Kdor ta stavek pazljivo prečita in ve-
ločiti med oblastvom in oblasti, mora
priti do zaključka, da ta določba nima
nikake zveze z združitvijo več oblasti
glede teritorialnega delokroga za ka-
ke upravne panoge, temveč le pripa-
šča, da se združi stvarna državna in
avtonomna kompetenca glede katere
stroke, vendar le v tisti oblasti, torej
brez spremembe teritorialnega pod-
ročja.

(Konec prih.)

Trpljenje našega na- roda v Julijski Krajini.

Na medparlamentarni konferenci
na Dunaju so razpravljali o manjšin-
skem vprašanju, pa seveda samo o
onem v českoslovaški in jugoslavijski.
Debata je bila brezpredmetna, zakaj
baš tu navedeni državi se konference
nista udeležili. Razmer, v katerih žive
naši rojaki v od Italije zaslužjenih
krajih, se seveda nihče ni dotaknil.
Ker so naši nemški listi, v prvi vrsti
»Cillier Zeitung«, o tej manjšinski de-
bati na široko pisali in v strašnih bar-
vah slikali »trpljenje« naših Nemcev
v Jugoslaviji, ne bo odveč, če povza-
memo po »Goriški Straži« sliko, v ka-
kem peklu žive naši neodrešeni bratje
na Goriškem, da se iz tega vidi, v ka-
kih nebesih so pri nas Nemci.

»Goriška Straža« od 30. avg. 1922,
objavlja med drugim:

Inkvizicija nad nedolžnimi slovenski- mi pastirji.

Poročali smo že, da so bili aretirani
radi krnskih dogodkov sledeči slo-
venski pastirji: Perdih Andrej, star 12
let, Smrekar Anton (16 let), Korac
Josip (13 let) iz Drežnice. — Ivančič
Ivan, (23 let) in Bažt Venceslav (16 let)
iz Kamnega. — Mikluš Josip iz Ladre-
ga (37 let) in Sovdat Ivan iz Smasti
(17 let.)

Perdih Andrej, Smrekar Anton,
Korac Josip so bili aretirani dne 22.
junija. Perdih Andrej je bil zaprt sa-
mo 2 dni in pol, na kar so ga izpustili,
ker so ga spoznali za mladoletnega,
dočim so mladoletnega Korena Josipa
držali v zaporih 34 dni, dokler ni iz-
kazal njegove mladoletnosti oče s šol-
skim izpričevalom. Smrekar Anton je

pa bil zaprt do konca in sicer 47 dni, ko so bili 6. avgusta t. l. izpuščeni iz zaporov tudi drugi aretiranci.

Mikluš Josip in Sovdat Ivan sta bila aretirana 25. junija t. l. in sta predsedala v zaporih 42 dni, dočim sta bila aretirana Ivančič Ivan in Bajt Venceslav 26. junija ter sta morala prestat v zaporih 41 dni.

Vsi skupaj so ječali v zaporih 249 dni in pol.

Predno so bili izročeni sodniji, je bila petorica izmed njih pridržana par dni na orožniški postaji. Tu so morali dobesedno stradati. Ivančič in Bajt nista dva dni dobila popolnoma ničesar, ne vode ne kruha. Perdih, Smrekar in Koren so bili na orož. postaji 4 dni, ter so dobili ta čas le nekoliko kruha in vode — gorkega pa niso vse štiri dni dobili ničesar, dokler se jih ni usmilila dobra žena, ki jim je porinila skoz okno nekoliko hrane.

Neverjetnosti.

Nad nadaljnjim postopanjem varnostnih oblasti nasproti tem nedolžnim aretirancem se mora zgražati ves civilizirani svet! Smelo trdimo, da bi ne smela moderna in kulturna država dovoliti, da se postopa proti državljanom, če tudi osumljenim, na način, kakor so postopali orožniki in tudi častniki proti nedolžnim in celo maloletnim slovenskim pastirjem.

Ko sta hotela Smrekar in Koren na povelje Korenovega očeta odnesti spominsko knjigo na mesto, kjer sta jo vzela, ju je srečala vojaška patrulja tik pod vrhom Krna in stotnik te patrulje je zagrešil nad šestnajstletnim Smrekarjem prvi kulturni zločin s tem, da ga je vsega osuval, ker se je nekoliko branil iti z njim v Kobarič. Naravnost srednjeveško je postopal v kobariških zaporih z aretirancema kobariški brigadir, ki je večkrat zahajal v zapore. Z njim je bil vedno tudi sednjski sluga, ki je služil za tolmača. Brigadir je najprej večkrat mamil mlade fante s kupom denarja, da bi izpovedali, kako se je po njegovem mnenju izvršila poškodba spomenika na Krnu in da bi izdali prave krivce. Dosegel ni seveda ničesar; zato je nekoga dne pripeljal tik pred zapore 20 do 30 oboroženih vojakov in je mladima fantoma zagrozil, da jih da po vojakih postreljati, ako ne izvesta resnice o krnskem dogodku. Na vsak način so hoteli na orož. postaji in v sednjskih zaporih izvelič iz mladih fantov priznanje, da so vnebovpijoči »zločin« izvršili samo na priporočilo duhovnikov, učiteljev, županov in starišev. Isto priznanje so hoteli dobiti z grožnjami in nasilstvi tudi od vseh drugih aretirancev.

Razume se, da so dobili orožniki na vsa ta vprašanja o pravih krivcih in o

organizatorjih »zločina« od vseh aretirancev samo sledeči odgovor: Mi ne vemo ničesar; mi nismo niti vedeli, da se nahaja na Krnu ta spomenik. Kar smo zakrivali in kje smo bili tiste dni, smo vse po pravici povedali, kakor je zapisal tudi gospod kobariški sodnik.

V nedeljo 25. junija je prišlo okrog deset orožnikov na planino Zastap, Košinja, Leskovca, Kuknja, Konjsko planino. Pognali so vse pastirje od 16.—35. leta v Drežnico. Ob 8. uri zvečer se je vršila v občinski pisarni preiskava po kobariškem sodniku v pričujočnosti petih orožnikov, ter Smrekarija in Korena, ki sta bila aretirana že 22. junija. Koren je namreč pri zaslišanju na sodniji v Kobariču izjavil, da sta s Smrekarjem videla 20. junija, ko sta šla na Krn, prihajati iz Krna dva pastirja, od katerih naj bi imel eden kapo, drugi klobuk. Na sodnikovo vprašanje, ali bi ju še spoznal, je Koren odgovoril: da. Ta nočna preiskava v občinski pisarni v Drežnici je imela za cilj ugotoviti ta dva pastirja. Pastirji so bili pozvani v pisarno drug za drugim in sodnik je pri vsakem vprašal Korena: »Ali je ta?« Koren je najprej označil za dotičnega pastirja nekega Kutina (po domače Španičev) iz Vrsnega; ko je na prišel na vrsto Sovdat Ivan, je svoje prejšnje izjavo prekladal in označil njega za pravega. Sovdat je priznal, da je bil z Miklušom Josipom na planini Legariju, toda ne na vrhu.

Po preiskavi so jih odpeljali k gostilni Žagar. Na tej poti so orožniki surovo in neusmiljeno pretepli Mikluš in Sovdata, jih obsuvali in s puškami bili po glavi, v rebra, po hrbtu. — Reki orožnik je celo z največjo jezo grabil Sovdata in Mikluš za brado, ušesa, nos in vse dele obraza. Njima se tudi orožniki izjavili, da bi jih ubili, ako bi vedeli prej, da sta ona dva tista, ter da bi jih sploh ne pripeljali v Drežnico.

Po dokončanem zelo človeškem delu so jih ukladli po dva in dva, ter odpeljali Korena, Smrekarija, Mikluš in Sovdata v kobariške zapore.

Vrhunec zločinstva in surovosti.

Neusmiljeno je bil pretepen po orožnikih tudi Ivančič Ivan iz Kamnega. Toda največji mučenik radi krnskih dogodkov je Bajt Venceslav iz Kamnega št. 58 star 16 let. S trpinčenjem tega mladega fanta so oni, ki so poklicani, da branijo življenje in imetje državljanov, dosegli višek.

Ivančič in Bajt sta bila aretirana 26. junija t. l. Peljali so jih iz Kamnega najprej na orožniško postajo in jih izstradane izročili 28. junija zvečer sedniji v Kobariču. Na nje se je izlila vsa jeza orožnikov, ker so bili isti mnenja, da sta ona dva povzročila po-

škodbo spomenika na Krnu, in sicer ker se je eden od njih preoblekel in nosil klobuk mesto kape, drugi pa obril, ker je bil že trinajst dni neobrit. Čujte kako so postopali:

Bajtu so ovili orožniki parkrat okoli vratu telefonsko žico, odpirali in zapirali vrata, ter ga bili ob čelo. Ni še dovolj... Prijeli so ga za noge in roke ter ga zibali po njihovi izjavi nad 40 metrov globoko jamo, in mu venomer grozili, da ga zadavi s telefonsko žico in vržejo v jamo, ako ne prizna, da sta z Ivančičem povzročila »zločin« na Krnu ali pa pove pravega krivca.

Ko je prišel Bajt v sednjske zapore, ni 14 dni popolnoma ničesar slišal.

Politične vesti.

* Narodna skupščina je sklicana za 10. oktobra. Do takrat bo izvolil zakonodajni odbor, ki se sestane 1. oktobra, svojo nalogo.

* Nemška plačila. Kakor poroča Agence Belge iz Bruslja, je belgijski ministrski predsednik sklenil, zahtevati od Nemčije plačilo 15. avgusta in 15. septembra zapadlih obvez v zakladnicah, ki se zavarujejo z zlatim depotom.

* Ženevska konferenca in razorožitveno vprašanje. Iz Ženeve poročajo: Zastopnik Francije je izjavil v večerajšnji seji razorožitvene komisije, društva narodov, da se strinja z angleškim delegatom Fisherjem v tem, da je potrebno, imeti periodična posvetovanja o vojaških potrebah. Potrebne so konference o razširjenju brodogovornih pogodb washingtonske in o trgovini z orožjem. Francija bo hvaležna lordu Cecilu, če poda jasne predloge za praktično izvedbo institucije garancijskega pakta med državami kontinenta, ki bi mogla istočasno voditi do razorožitve. Treba je pa pričeti tudi z moralno razorožitvijo. Treba je vedeti, ali so veliki narodi, ki so pokazali solidarnost v vojni, tudi sposobni za solidarnost v miru. Za delegatom Švice, Forrerjem, je govoril zastopnik Norveške, ki je ostro pobijal sistem stalnih armad. Odobrava ustanovitve mednarodne kontrole, ne pa mednarodnega generalnega štaba. Vojno samo treba odpraviti. Lord Robert Cecil je izjavil, da je vprašanje razorožitve mogoče rešiti samo v etapah. Na predlog predsednika komisije sta bila imenovana dva pododseka, ki naj natančneje preiskujeta statistične podatke o omejitvi oboroževanja in o vprašanju izdelave orožja in trgovine z orožjem.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Dobčinski sta originala, bilo pa bi napakno, če bi se njuna radovednost in klepetavost pretiravala do idiotizma.

Poglavarjev krik: »Čemu se smejete? Smejete se samemu sebi.« je nekak ključ k razrešitvi problema »Revizorjeve« komike. To merilo (za podlago mi služi peterburška ilustrirana izdaja »Revizorja« z Gogoljevimi opazkami in študijami Bjelinskega in Duškinskega) je odločilno pri presoji, kako je bil naštudiran mariborski »Revizor« in koliko so posamezne vloge v Kovičevi režiji doprinesle k uspehu te vprizoritve.

Hlestjakova je igral g. Bratina. Njegova igra je bila mestoma zelo preprosta, a to si je Gogol žel. Mariborski Hlestjakov ni bil karikatura. V provincijalnem gledališču je to uspeh, če uvažimo, koliko so se ruski kritiki pritoževali nad napačno interpretacijo tega tipa v zapadnih deželah.

Anton Antonovič (g. Tepavac) ni bil preveč posrečen. Gogol pravi, da se obnaša solidno in brumno; odsvetuje igralcem nervoznost in gostobesednost. G. Tepavac je nedvomna dobra moč, a vloga Antona Antonoviča zahteva posebne poglobitve v bistvo Gogoljeve in lahko rečem ruske komike sploh. Posrečen pa je bil sluga Osip (g. Janko). Ana Andrejevna (ga Bukšekova) je zadela dokaj spretno tip provincijalne koketke Marja Antonovna (gdč. Kogejeva) pa tip naivke (na katerega Gogol ni polagal posebne važnosti in ga je vpletel radi večjega zapletljajja). Luka Lukič. A-

Dnevna kronika.

— Zagrebški kongres »javni radnika« gospode krog »Slovenca« ni zadovoljil. Zakaj? Zato, ker ni prinesel klerikalcem avtonomne Slovenije in se ni izrekel namesto za »jugoslav. zajednico« za »avtonomistično zajednico«. Je že tako: klerikalce je vedno razočarano, če mu kaka stvar ne prinese strankarskega profita. In s kakšnimi upi so pričakovali ta kongres: demokratska stranka razbita — kongres se izreče za plemensko avtonomijo — in bogve kaj še vse so pričakovali. Pa iz vsega grmenja ni bilo nič in zdaj vladajo žalost v klerikalnem Izraelu. Tudi mariborska »Straža« je svoji števec od 1. t. m. že videla »revizije ustave« na pohodu — toda vsa dolgovozna resolucija kongresa javnih radnika niti z besedo ne omenja ustavne revizije.

— »S križevnega pota NSS«. Narodnosocialistični časopisi so svoj čas na veliko usta odprli in javljali o volki svoji organizaciji v Braslovčah. Človek bi bil po njihovi pisavi mislil: pol Braslovč je v taboru NSS. V nedeljo 3. t. m. pa bi imel biti tam shod. Pa ni mogel biti, ker ni bilo zborovalcev. — Sedaj se izgovarjajo, da niso plakati prišli. Na pošti pa bodo zahtevali ležarino za štampiljo NSS, ki je nihče noče prevzeti. Vsekakor zanimiva stranka!

— Uradniška stavka. Kakor poročajo iz Beograda, se tamkaj resno pripravljajo na uprizaritev enodnevne protestne uradniške stavke po vsej državi. Silno in neprestano naraščanje draginje je spravilo uradništvo po vseh delih države v tako obupen položaj, da sega po skrajnem sredstvu. Z druge strani pa se doznava, da bo vlada poskrbela, da se uradniško vprašanje takoj reši, tako da stavka ne bo potrebna. To bi bilo tudi želeli.

— Ibr Čičen habt hier nichts zu suchen. Tako se je izrazil naduti nemški petelin Leopold Hasenbichl iz Konjice, ki še vedno misli, da so Konjice kup nemškega gnoja, kjer lahko nemoteno prepeva, kriči in žali Slovence z raznimi absurdnimi posrkami. Dne 9. julija se je udeležil tudi jezdnj odsek mariborskega Sokola zleta v Konjice. Pri tej priliki so konjiški renegati med njimi posebno osvojbo tovarne renegata usnjarja Lavriča insultirali posamezne člane Sokola, ker so bili renegati vinjeni, se napadeni niso hoteli izpostaviti, da ne pride do javnih rabuk, ki bi se v nasprotnih taborih izrabljali. Že omenjeni nemški petelin Leopold Hasenbichl, uradnik v tovarni Lavrič, je zahteval Sokolom v obraz »I. A.« Ibra Na zavrnitev člana Sokola (Fr. Oseta iz Maribora), da se kulturni ljudje, h katerim se prištevajo Nemci, ne posu-

mos Fjedorovič in Artemij Filipov so tipi, iz katerih se da mnogo ustvariti: najbolj riskantno je pač pretiravanje radi komičnega efekta, ki se trdnost morda posreči, drugičkrat pa obija in pokvari še ostalo. Ruski »špispurgarije« in birokrati so »ljudje zase«. Če bi Luka Lukič nataknil na čelo svoje očale, kakor ga je zamislil »Revizorjeve« ruski ilustrator Vl. Taburin, bi bila njegova »šomašterska« naivnost učinkovitejša. Ljapki — Tjapki bi naj imel nekoliko mladostnejšo masko, Zemljanika pa manj »kričoč« je masko. Poštar (Harastovič) je kazal premalo prostodušne naivnosti. Dobčinski in Bobčinski (Košič-Kovič) sta bila tudi v Mariboru preved »durnik«, kakor je dejal Gogol ob prvi vprizoritvi pred 86 leti.

V splošnem pa je treba podčrtati uspeh »Revizorjeve« režije, ki je za naše razmere zadovoljiva. »Revizor« pa zasluži, da ga naša publika obiskuje bolj kot je obiskala premiero. Saj nam je danes potreben smeh, tudi če se pred ogledalom smejemo in norčujemo iz lastnih slabosti. Naivnost in »mali grehi« niso nič specifično ruskega.

Gledališki upravi priporočam, naj naše občinstvo navadi točnosti. Ob določeni uri se vrata zapro, zamudniki pa naj čakajo do prve pavze. To je pomagalo drugod, pa mora tudi pri nas.

J—us.

Vprizoritev „Revizorja“ v Mariboru.

Maribor, dne 13. septembra.

Sinoči se je vršila prva dramska predstava v novi sezoni. Gogoljev »Revizor« je bil že večkrat na slovenskem odru; mojstrski dr. Prijatelj prevod je gotovo pripomogel k večjemu in globljemu umevanju te tipične ruske komedije. O »Revizorju« obstaja v Rusiji obsežna literatura, zakaj problem ruske komike, ki ga je sprožil sam Gogol v znanem dodatku k »Revizorju«, je zanimal ne le literarne teoretike, marveč prav posebno ruske dramaturge in režiserje. Moskovski Hudožestveni teatr je doživel baš pri »Revizorju« enega svojih največjih triumfov, ker je zadel tisti tajnostni rob med komičnim in veseloresnim, ki je Nikolaju Vasiljeviču plaval pred očmi, ko je pisal v obliki komedije eno največjih obtožnic proti ruskemu administrativnemu režimu. Gogol je bil v dobi »Revizorja« realist, dasi je realistična doba nastopila šele pozneje, ko je Gogoljev um že kapituliral pred čustvi. Med Molierovim »Skopuhom« in Gogoljevim »Revizorjem« obstaja velika taktična razlika. Kakorkoli je Gogol pozneje hotel zakriti pravi namen »Revizorjeve« komike, je danes popolnoma jasno, da mu je bila komika le sredstvo, sladka pilula, v katero lekarnar zavije grenki prašek. Zato

leži ves problem »Revizorja« v tem, koliko se na odru pokaže to skrito, resno ozadje, ki ga mora gledalec nehoti uganiti, ne da bi ono motilo njegov smeh. Po prvi predstavi je bil Gogol zelo nezadovoljen s petrografskim akterjem Djurjom, ki je igral Hlestjakova. V pismu, poslanem pesniku A. S. Puškinu, je Gogol izrazil svoje vtise o vprizoritvi »Revizorja« in je Djuru očital, da ni niti izdaleč razumel, kaj je Hlestjakov. Igral ga je kot komično figuro, proti čemur je Gogol odločno protestiral. Boljši je bil poglavar, ker je igravec razumel, da Anton Antonovič ni neumen človek, ni nikaka karikatura, marveč je tip provincijalnega mogotca, kakor jih je bilo sto in sto v Rusiji nikolajevskih časov. Predstavite si razliko med Peterburgom in oddaljenim mestecem, skritim nekje v neskončnih ruskih dimenzijah. Tam se razvijajo drugačni značaji, samoniklejši in bolj čudaški ljudje. Osnovna razlika med prej omenjenim Molierovim »Skopuhom« in »Revizorjevim« tipi je ta, da so ruski uradniki povsem resni ljudje, a njihovi nazori, navade in želje so tako naivne, da postajajo v naših očeh smešne. Tako je Gogol razumel svoje tipe in tako jih razume tudi moderna režija. Kdor ne verjame, da se nahajajo v ruskem miljeju originalni ljudje, ki postajajo v svoji naivnosti smešni, naj čita druge ruske pisatelje, na pr. novelo Turgenjeva: »Dva ruska pisatelja«. Edina komična figura je Kristijan Ivanovič. Parček Bobčinski —

žujejo takih izrazov in na vprašanje, zakaj žali mimne Sokole na tako nesramen način, ga je renegat zavrnil na glas vpiljoč: »Ihr Čičen habt hier nichts zu suchen, wir sind auf unsern Boden.« Spodnještajerski »Čič«, član Sokola Oset, se je izognil eventuelnemu kravalu in ugotovil samo ideatiteto predzreža. Ko so se Sokoli in Sokolice okrog 22. ure odpeljali, je isti nemčur vpil za njimi, in ne ozirajoč se na navzoče Sokolice izustil pristno nemško kulturno psovko »K... vas glend...«. Ker se društvo in drugi »Čiči« niso hoteli spuščati v tožbo je zahteval br. Oset (ki je med vojno mnogo prestal radi nemških denunciacij) prestat »Čiče« zadoščenje pri so- za se in ostale »Čiče« zadoščenje pri so- dišju v Konjicah, kjer se je vršila v soboto 2. t. m. zanimiva politična razprava, ki je pokazala, kako preduzni so zopet postali renegati v naših štajerskih trgih in mestih, osobito v Konjicah, kjer trška policija ničesar ne ukrene proti nemčurkim razgrajajem in izživajem. Z ozirom na to, da je in izživajem Hasenbichl deloma priznal obtoženi, je bil obsojen samo na svoje dejanje, je bil obsojen samo na osemindnevni zapor in dva dni se bode v zaporu postil, da ne bode drugič »Čičev« stran podil.

— **Princeznja Elizabeta**, sestra naše kraljice in soproga grškega prestolonaslednika, je kupila vilo »Bela« na Bledu. Vila »Bela« je ena najlepših na Bledu.

— **Zverinski umor v Šmarjeti ob Pesnici**. K našemu poročilu nam pošilja prijatelj lista sledeče pojasnilo: 1. V dopisu omenjeni trije fantje niso šli iz Ruš, marveč iz vasi Močna, obč. Šmarjeta ob Pesnici, torej iz sosednega kraja Zamarkove, domačije morila. 2. Doslej ni dokazano, da bi bil z morilcem hodil posestniški sin Jožef Breznik, marveč je ta sum obstojal le prve dni po umoru, ker Breznika takrat nikjer ni bilo. Naknadno pa se je izkazala neopravičenost tega suma. 3. Izkazala neopravičenost tega suma. 3. Tudi ni res, da je drugi — težko ranjen — že drugega dne umrl, marveč se ni — že drugega dne umrl, marveč se nahaja v smrtni nevarnosti, ne more nič govoriti in so ga prepeljali v mariborsko bolnico. 4. Tretji ranjenec se ne bori s smrtjo, pač pa je precej težko ranjen na glavi, a je včeraj že zapustil bolniško posteljo. Dopisnik nas tudi prosi pojasniti, da je bil umorjeni Josip Belec, klobučarski pomočnik pri Sv. Trojici v Slov. gor., desna roka svojega mojstra, invalid, silno pošten in priljubljen mladenič. Pomotoma osumljeni Jožef Breznik je sin uglednega posestnika v Šmarjih.

— **Premeščena sta drž. živinozdravnika Fr. Veble** v Konjicah in Fr. Baš iz Mozirja k okr. glavarstvu v Mariboru.

— **V Podovi pri Račjem** je dne 9. t. m. umrl v obče priljubljeni g. Andr. Dolenc po dolgi, mučni bolezni. Bodi mu zemljica lahka!

— **Fischeri — Bezirksverein »Städteormark« in Chilli**. V Celju obstoji ribarsko društvo, ki lovi ribe tudi na ta način, da izdaja članom nemške karte z gornjim naslovom. Takih izkaznic imamo več v rokavi. Izdana je v avgustu 1922. Zdi se, da bo trebalo večji oster jugoslovanski trnek med te švabske some. Kaj pa gospodje Slovenci, ki so včlanjeni v društvo!

— **Vlom pri belem dnevu**. V sredo opoldan so v trgovino Leopolda Tratnika v Ljubljani vlomili neznani tatovi ter odnesli za približno 30.000 K raznega blaga. Policija zasleduje tatove, toda doslej jim še ni prišla na sled.

— **Za učiteljstvo iz Julijske Krajine**. Na temelju odredbe predsedstva pokrajinske uprave je višji šolski svet v Ljubljani ukazal vsem okrajnim šolskim svetom, da ne smejo odsej sprejeti nobenega učitelja ali učiteljice ali abiturienta iz Julijske Krajine, ki bi prosil za namestitev v njihovem okolišu. To velja za one učitelje in učiteljice, ki doslej sploh še niso bili nameščeni v Jugoslaviji.

— **Smrt graškega Slovencea**. Dne 9. t. m. je umrl v Gradcu splošno znani Slovenec Mihael Novak, sodni svetnik v pokoju. Pokojni Novak je posebno rad podpiral naše slovenske dijake, ki so študirali na graških visokih šolah.

— **Wrangel — plačkal?** Beograjska »Epoha« je prinesla te dni vest, da izhaja zlato v teži 40.000 kg. o katerem

pravi Wrangel, da je last carske Rusije, iz čisto navadne »plačke« na privatnih osebah, katere je Wrangel enostavno oropal. Baje je naše ministrstvo za zunanje posle prejelo nešteto tožb od oropanih Rusov. Vest je treba sprejeti seveda z veliko rezervno.

— **Tiskarska stavka v Avstriji končana**. Kakor poročajo z Dunaja je med tipografi in lastniki tiskaren prišlo do sporazuma, tako da prično listi danes zopet redno izhajati.

— **Radi nemškega nasilstva proti češkim šolam** prirede dunajski Čehi vseh strank dne 20. t. m. veliko protestno zborovanje na Dunaju.

— **Esperanto in Društvo narodov**. V seji komiteja Društva narodov dne 12. t. m. se je razpravljalo o esperantu. Profesor Muray je priporočil resolucijo, naj se preskuša, jeli mogoče uvesti esperanto v mednarodnem poštenem in brzotrajnem prometu.

— **Zgorelo skladišče drv**. Dne 9. t. m. je v Trstu popolnoma zgorelo skladišče drv tvrdke »Faginea«. Škoda je nad 10 milijonov lir.

— **80 milijard kron** zahteva južna železnica od avstrijske vlade za mesec september po odredbah za regime provisoire.

— **Romunski kralj poseti Varšavo**. Kakor poročajo bucareški listi, namestila romunski kralj v kratkem posetiti Varšavo, kjer bo gost predsednika Pilsudskega. Temu obisku pripisujejo veliko važnost, ker bo mnogo doprinesel za še tesnejše zblizanje med Romunijo in Poljsko ter Malo antanto sploh.

— **Nevarnost novih nemirov v Gornji Šleziji**. Kakor poročajo listi iz Katowice, je gornješlezjski vojvoda zahteval od Poljske vlade, da naj razglasi za Gornjo Šlezijo obsedno stanje, sicer obstoja nevarnost, da bodo zopet izbruhnili nemiri.

— **Kitajski šah**. Kitajci in Japonci imajo svoj posebni šah, ki se od našega zelo razlikuje. Deska ima 9x9 - 81 polj. Figur kakor pri nas nimajo, ampak navadne koščke lesa z znamenji. Nasprotniku vzete figure se ne dajo stran, ampak se porabijo za izpopolnjevanje lastne pozicije. Zanimivo je, da ta šah ni igra odličnih ljudi, ampak kulijev in nižjih vrst ljudstva.

Dopisi.

— **Podoba pri Račjem**. Po zaslugi g. nadučitelja Juge se je ustanovila pri nas »narodna knjižnica«. V svrhu nabave knjig je priredil pripravljajni odbor vrtno veselico, ki se je prav dobro obnesla. Pa mnogo smo jih pogrešali! Vsa čast tudi našim podovskim fantom, ki so tudi mnogo k lepemu uspehu veselice pripomogli. Le tako naprej!

Mariborske vesti.

Maribor 14. septembra 1922.

— **G. namestnik Hrbar v Mariboru**. Jutri okoli 11. ure dospe v Maribor g. pokrajinski namestnik, da si ogleda Pokrajinsko obrtno razstavo, kateri je pokrovitelj. Kakor znano, se g. namestnik ni mogel udeležiti otvoritve razstave, ker je nenadoma zbolel.

— **Vsem razstavljalcem na obrtni razstavi**. Tajništvo obrtne razstave nas prosi, naj pozovemo vse razstavljalce, da jutri v petek dne 15. t. m. med 11. in 12. uro zanesljivo pričakujejo pri svojih stojnicah priboda g. pokrajinskega namestnika I. Hribarja.

— **Maribor in naši umetniki**. Umetniška razstava kluba »Grohar« je dobro obiskana; ne manjka ne domačih ne tujih posetnikov. Drugače je z kupci. Opazilo se je, da se gostje iz tujih krajev živahno zanimajo za nakup slik. Tako je neki gospod iz Srbije kupil 6 slik. Posebno zanimanje kažejo tudi gostje iz nemških dežel. Mariborčani si pač ogledujejo slike, a kupovali bodo razne dunajske reprodukcije, ki so dražje in umetnostno brezpomembne. Ali ni častnejše imeti v sobi original domačega umetnika, kakor pa tujo reprodukcijo? Na razstavi je tudi več mariborskih motivov, a kakor izgleda, jih bodo tuje bolj cenili nego Mariborčani! Opozorjamo še enkrat na razstavniki katalog, kjer so označene cene posameznih slik; sicer pa se dobe vsa pojasnila na licu mesta oziroma v razstavniki pisarni.

— **Od varnostne straže**. Za revirnega nadzornika I. razr. v 10. čin. razr. je imenovan g. Ant. Pavletič, za okr. nadzornika v 9. čin. razr. pa Franc Finžgar in Vinko Pribovič.

— **Zadnji Svengaljev večer**. Včeraj je imel telepat Svengali svojo poslovilno predstavo. Nudil je posebno izbran program. Kompletirane telepatične eksperimente je izvedel sijajno in žel obilo odobravanja. Poiskal je n. pr. sivanko, ki jo je neki gospod zataknil v cigareto in zaprl v dozo. Sugeriral je hkratu pol dvorane in si izbral najboljše medije, da bi se mu eksperimenti kar najbolj posrečili.

— **Ciril-Metodova slavnost** v prid obmejnomu šolstvu se je preložila na nedeljo, 1. oktobra 1922, ker se vrši 17. septembra zaključna veselica obrtne razstave. O važnosti obmejnega šolstva smo že ponovno pisali in si je gotovo vsak narodnjak na jasnem, da je njegova dolžnost, da po možnosti podpira akcijo, ki stremi za tem, da podpre naše obmejne šole, knjižnice itd. Zato 1. okt. vsi v Narodni dom! Začetek ob 4. uri popoldne.

— **Zdravniško društvo v Mariboru** ima v soboto 16. septembra 1922 ob 18. uri v hotelu »Zamorec« v Mariboru odborovo sejo, na kateri se bodo obravnavale zelo važne zadeve. Odborniki in člani društva se vabijo.

— **Na fantovščini g. Joško Petana**, uradnika Slavenske banke v Mariboru, ki se je vršila pri g. Streharju, se je nabralo v prid Dijaške kuhinje v Mariboru 700 K. Zeleti je, da bi se naša javnost, posebno inteligenca ob sličnih in drugih prilikah spomnila naših ubogih dijakov.

— **Pretep v gostilni Schrey**. Včeraj 13. t. m. so se nahajali v gostilni Schrey v Danjkovi ulici št. 10. celo po policijski uri neki Georg D. iz Lissinga, Marija M. privatistinja, Anton S., čevljar in Avgust M., ki so se iz doslej neznanega vzroka sprli in nazadnje stekli. V pretepu so razbili več steklenic in drugih predmetov ter povzročili gostilničarju za krog 1554 K škodo, a Anton S. S. in A. Müller sta pri tem dobila tudi še težje poškodbe.

— **Smola s plašljivim konjem**. Stefan Kac, kmet na Pesnici, je imel že lansko leto smolo s svojim konjem, ki ima hud strah pred svojim motornim konkurentom. Včeraj se je zopet pripeljal v Maribor. V Vetrinjski ulici je privozil avto, ki se ga je konj nagloma splašil in zdirjal proti Glavnemu trgu. Mož je padel z voza in se težko poškodoval. Konja so s težavo ujeli in pomirili. Med tem je rešilni oddelček obvezal gospodarja, ki se je vrnil domov na Pesnico.

— **Trgovci z dežele in lepe »gospodičene«**. Nek trgovec si je prišel ogledat našo razstavo in se je pri tej priliki seznanil z boljše ženske družbo. Sklenil je prijateljsko zvezo z dvema gospodičama, katerih ena mu je najbrž bila še prav posebno simpatična. Posledica tega novega prijateljstva pa je bila, da je trgovcu izginil krasen zlati prstan z briljantom, vreden 15.000 K. Včeraj so iskali lepo gospodično in jo tudi našli. Ona si je res »izposodila« prsten, a ga je v neki gostilni prodala za — 80 K.

— **Aretirana pijančica**. Včeraj je policija aretirala pomožna delavca Franca S. in Ferdinanda P., ker sta se težko pijana valjala pred gostilno »Pri belem zajcu« na Meljski cesti. V hotelu Graf sta se lepo iztreznila, danes pa sta bila nagrada vsak s 5 dni policijskega zapore.

— **Prijatelj srebrne ure**. Ferdinand N. in Jakob P. oba krojača, sta bila zaposlena v tovarni perila na Ruški cesti. Jakob P. je sedaj brez posla in brez strehe. Včeraj ga je aretirala orožnik na kolodvoru, ker ga je tovariš Ferdinand N. ovadil, da mu je ukradel srebrno uro. Možakar je dejanje tajil, a zaman, ker je policija našla v njegovem kovčku srebrno uro. Last prijatelja Ferdinanda. In tako bo krojač Jakob P. nekaj časa »šival« v zaporu.

— **Roparski napad**. V torek ponoči so iz Razvanja proti mestu se vračajočega knjigoveza Josipa Praba napadli na cesti trije neznanci ter ga pobili na tla, tako da je obležal nezavesten. Napadaleci so ga slekli in sezuli ter mu poleg obleke in čevljev vzeli tudi 200 K gotovine. Napadenega so prepehtili v splošno bolnico. O napadalecih ni sleda.

— **Vdova s petimi nepreskrbljenimi otroci** prosi usmiljena sra nujno podpore, da zamore opremiti otroke za šolo. Naslov v našem uredništvu, kjer se sprejemajo tudi darovi.

— **Kavarna v mestnem parku**. Pri lepem vremenu dnevno koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure. Salonski orkester.

— **Velika kavarna**. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Sokolstvo.

— **Načelstvo Kola jahačev sokolskega društva v Mariboru** naznanja, da se za četrtek določena vaja vrši v soboto, 16. t. m. ob 6. uri jutraj in je obvezna za vse pri javnem nastopu 8. oktobra sodelujoče člane. Zdravo!

Objave.

— **Glasbeno društvo »Drava«**. Četrtek in petek odpade pevška vaja. Vaje se začnejo redno prihodnji teden ob običajnih dnevih.

Listnica uredništva.

— **Zverinski umor pri Šmarjeti**. — Ker sem ob istem času prejel dva dopisa o istem predmetu, sem Vašega oddal »M. Ztg.«, kjer je bil v prevodu objavljen. Hvala za pojasnilo.

Kultura in umetnost

— **Za svečani koncert**, ki se vrši danes v kazinski dvorani ob 20. uri na čast gostom, se je spored v zadnjem času nekoliko spremenil. Upoštevajoč, da naše občinstvo jako rado posluša petje, bo gospa Barvitišova-Čihova, ki ima krasen in izborni izučeni sopran, podala tudi dve pevski točki in sicer Čajkovskij: »O zapoj mi matič in Smetana: Arijo Marije iz »Prodane neveste«. Na današnjem koncertu tudi prvič nastopi mariborski trio Glasbene Matice, ki bo nov pojav in novi predelek za Maribor na glasbenem polju. V naslednjem raztolmačimo na kratko Smetanov trio. Smetanov glasovinski trio v g-moll (gosli, violoncelo in glasovir) spada danes med najdodvršenejšo skladbo na polju komorne glasbe. Trio je bil igran prvič javno dne 3. decembra 1855. o priliki neke glasbene produkcije gojencev klavirskega učnega zavoda Smetanovega v Pragi. Povod k tej v svoji vrsti posebni skladbi je bila žalostna usoda, ki je v onem času posegla s kruto roko v mlado rodbinsko srečo Smetanovo. — Mojstru je umrla glasbeno visoko nadarjena hčerka Bedriška, ki je bila njegova posebna ljubljanka, trio v g-moli je izbruh nepopisne očetove tuge — očetova žalostinka ob grobu ljubljene. Brezmejna globina čustev ter neubranljiva sila in neposrednost, s katerimi nam tolmači mojster svojo žalost, objamejo poslušalce ko svečan miserere. Skladba je bogata visokih glasbenih misli in polna nežnih in mehkih izlivov razbolele očetove ljubezni, menjajočih se z obupnimi kritiki porušene sreče. Nenavadno smela je stilizacija posameznih glasov in uporaba godal, ki je skoraj orkestrina, skladba sama pa je sestavljena kakor nekaka rapsodija. Prvi stavek je elementaren izbruh globoke mojstrove žalosti, obstoječe iz več fraz, katere pa združijo vsaki posebe lastna mogočna koncepcija v harmonično enoto. — V drugem stavku — scherzo — se menja begajoči ritem polke sedaj z melanholičnimi, nežnimi melodijami gosli, sedaj s težkimi ritmi žalostinskega pohoda. — Tretji stavek se zaustavi iz brezpokojnega in vznemirjenega začasnega trilogovega pogiba v liričnem dvospevu gosli in violoncella, ki je najkrasnejši del tria in se stopnjuje v vroče oboževanje in večni spomin na mrtvo dete. Čeprav ni delo brez tuje vpliva. — Schuman in Liszt stojita pred njim kot patrona, — ostane vendar pralastnina mojstra, to pa vsled bogate invencije in toplote glasbenih misli in edinele Smetani lastne mogočne in ostrobarvne stilizacije. — Cene so jako zmerne in upamo, da bo naše občinstvo z mnogoštevilno navzočnostjo dalo v prid našim poštvalnim glasbenim predstavam.

Pršernova čitanka v dveh knjigah. Kot komentar k izdaji iz leta 1817 z uporabo vseh ohranjenih rokopisov priredil dr. Avgust Žigon. Prevalj 1922. Tiskala in založila Tiskarna Družba sv. Mohorja. Izdano kot znanstvena razprava.

»Nova Evropa«. Prejeli smo 2. številko VI. knjige »Nove Evrope« s sledečo vsebino: Odabiranje je napredek (L). — Naš zadatek (L. Smolnik). — Naš politički život (dr. Mitković). — Centralizacija i decentralizacija. — Mesto političkega i ekonomskega pregleda. Politička »readžustiranja« v Sjedinenim državama. (L. Lupis-Vukić). Pozorišni pregled. Vsesti s ene strane. Njujorške pozornice (J. M. Petrović). Knjige i listovi.

Obiščite Obrtno razstavo!

Narodno gledališče.

Repertoire:

Četrtek, 14. sept. »Poljska kri«, izv. Petek, 15. septembra: Poslovični večer g. Šimenca.

Sobota, 16. septembra: Običan čovek. Izv. Premijera.

Poljska kri. Opozarjamo cenj. občinstvo na priljubljeno opereto »Poljska kri«, ki se danes po daljšem odmoru ponovi.

Običan čovek. V soboto se vprizori nad vse zabavna Nušičeva komedija »Običan čovek«. Zanimivo je dejstvo, da se bo igrala ta komedija v originalu, t. j. v srbohrvaščini, ker le na ta način ne izgubi na svoji pristnosti in doseže popoln uspeh.

Gospodarstvo.

g Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 7. t. m. se je pripeklo 109 svinj in 3 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, do 6 tednov po 370 do 500 K, 7 do 9 tednov 800 do 900, 3 do 4 mesece 1500 do 1600, 4 do 6 mesecev 1800 do 1900, 8 do 10 mesecev 2200 do 3000, 1 leto 5000 do 5500, koze po 600 K.

g Davek na vozove. Od delegacije ministrstva financ v Ljubljani smo prejeli: Generalna direkcija posrednih poraza je dala z razpisom št. 20.473 z dne 17. avgusta 1922, glede plačila takse na vozove na vzmeteh (fedrih) sledeča nova pojasnila: Ker morajo biti vozovi na vzmeteh po svoji konstrukciji ali običajni (navadni) vozovi na vzmeteh ali pa polfijakerski vozovi, je od tega tudi zavisno pobiranje takse in pobirati se mora v prvem primeru (navadni vozovi na vzmeteh) samo prijavna taksa, v drugem primeru (polfijakerski voz) pa prijavna in letna taksa.

g 16.468.000 K monopolne takse je plačala za mesec avgust tovarna za vžigalice »Drava« v Osijeku.

Mejak Ervin cand. iur.:

Akademski kolegij v Ljubljani.

Večkrat se je v zadnjem času slišalo v javnosti govoriti o »akad. kolegiju«, posebno ob prilikah, ko so obiskovali Ljubljano tuji bodisi iz tu bodisi iz inozemstva. Čutim dolžnost, da seznanim našo javnost поблиže s to za slušatelja naše mlade ljubljanske univerze prekoristno institucijo.

Ustanovljena je bila ta institucija lansko leto pod imenom »Akademski kolegij, stavbena in konsumna reg. zadruga z o. z. v Ljubljani.« Pripravljalna dela za njeno ustanovitve so se pričela lansko leto proti koncu letnega semestra. Nepozabna ostanejo med ljubljansko visokošolsko omladino imena dr. Majaron, Ribnikar, Nebenfürher in Jeran, onih naših velikih prijateljev, ki so neumorno delali na to, da se pripravi predvsem revnim akademikom ljub. univerze, dostojno in higiensko bivališče. Lanske počitnice je kupila država poslopje hotela »Triglav« v Kolodvorski ulici in takoj se je pričelo s prezidavanjem in urejanjem stanovanjskih prostorov.

Pri velikem trudu in požrtvovalnosti že omenjenih gospodov iz načelstva zadruga je bilo mogoče, da so se pričetkom zimskega semestra vselili akademiki deloma iz ljubljanskega gradu, deloma iz zaduhlih in mračnih sobic ljubljanskih predmestij v krasno urejena stanovanja akademskega doma. V trenutku je bilo pozabljeno gorje, prestano v nekdanjih prostorih za internirance in ujetnike na ljubljanskem gradu, pozabljene so bile žalostne ure, preživele v neprijetnih podstrešnih sobah, ko so videli v akad. kolegij sprejeti akademiki svojo novo bivališče — akademski kolegij — kjer naj bi kot kolegi preživali pri marljivem študiju svoja leta na univerzi. Kako toplo nam je bilo pri srečanju, ko nam je načel. zadruga g. Ribnikar pri otvoritveni slavnosti v prisrčnem nagovoru izročal novi dom v uporabo in varstvo. Novo življenje je pričelo v akademskih vrstah. Ni bilo več med nami videti toliko neprijaznih obrazov, število nezadovoljstev se je precej skrcilo, z velikim zadovoljstvom smo veselo govorili o svojem novem bivališču.

Poslopje ima tri nadstropja in šteje do zdaj skupno 49 sob. V prvem nadstropju so sobe, v katerih stanujejo v sobi po 2 akademika skupaj, v 2. in 3. nadstropju pa so manjše in večje sobe, kjer stanuje v sobah po 3 do 5 akademikov skupaj. Sobe leže deloma na ulico, deloma na dvorišče, razsvetljava je električna, pozimi so sobe kurjene. V vsakem nadstropju je po več umivalnic. Za učilnico je prirejena velika, svetla dvorana, ki je pozimi cel dan toplo zakurjena. V zdravstvenem oziru, v katerem smo do vselitve v akad. kolegij največ trpeli, je preiskrbljeno v veliki meri. Vsak teden se lahko najmanj enkrat poslužujemo kopališča, ki se nahaja v hiši, za telovadbo je na razpolago telovadno orodje, postavljeno na dvorišču. Hrana smo imeli v preteklem šolskem letu tudi v kolegiju, kjer je vzela menza PDJA obednico v najem. Pranje perila oskrbuje perica, ki prihaja tedensko v hišo. Za duševno hrano je poskrbeo načelstvo z nakupom znan-

stvene in leposlovne knjižnice, s prirejanjem predavanj, s poučevanjem angleščine v dveh kurzih, dnevno prihaja večje število časopisov. Stanovalci kolegija so si osnovali svojo hišno organizacijo, koje namen je, zastopati stališče in interese stanovalcev, primesti njih želje pred načelstvo in ravnateljstvo in skrbeti, da se ne krši hišni red. Za gojenje družabnega življenja smo si ustanovili pevski, glasbeni in plesni odsek. Pri tem sta nam šla na roko načelstvo in neutrudljivi in vedno skrbni ravnatelj, g. prof. Jeran. Tako smo preživali v preteklem šolskem letu nekaj lepih in nepozabnih plesnih in družabnih večerov. Da je bila ustanovitev akad. kolegija z vsemi svojimi udobnostmi nad vse potrebna in koristna v vsakem oziru, se je kmalu pokazalo. Lepi uspehi pri državnih izpitih in rigorozih, majhna potreba po hišnem zdravniku in še druga dejstva pričajo o tem.

Med počitnicami kolegij ni bil zatvorjen, stanovali so v njem oni akademiki, ki nimajo svojcev in so brez doma, tem je postal akad. kolegij prvi dom za čas njih univerzitetnih študij. Ljubljana je dobila sedaj v počitnicah večkrat obisk, prišli so poljski profesorji, članice »Kola jugoslov. sokoli«, Sokoli, predvsem češki akademiki iz Poljske in Češkoslovaške. Z vsjo ljubeznjivostjo jih je sprejelo načelstvo v kolegij na stanovanje. Vsi ti niso mogli dovolj hvaliti velikih udobnosti, ki so se jim tu nudile, saj je dala malokatera država dozdaj svoji akademski omladini kaj sličnega.

Blizu se zopet pričeta predavanja na ljubljanski univerzi. Rok za vložitev prošnje za sprejem v akad. kolegij je že objavljen. Pri še vedno velikem pomanjkanju stanovanj v Ljubljani in zelo slabem gmočnem položaju dijaštva, je pričakovati veliko število prosilcev.

Težka naloga čaka načelstvo, da sprejme od tega velikega števila najvrednejše in najpotrebnejše.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim
Glavni urednik: Radivoj Rehar

Mala oznanila.

Dober čevljarški pomočnik se takoj sprejme. Cvetlična ulica št. 9. 1677

Sprejmeta se dva kovaška vajenca, po možnosti nemškega in slovenskega jezika zmožna, pri Emerich Lamiinger, Maribor, Slovenska ulica št. 26. 1667 3-2

Dva dijake iz višjih razredov srednje šole se sprejmeta na stanovanje in hrano pri uradniški rodbini. Naslov v upravnistvu. 1673

Dijak, srednješolec nižjih razredov, se sprejme na stanovanje in hrano. Naslov pove upravnistvo. 1679

Dijak, srednješolec, se sprejme na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava. 1676

Posestvo, 17 orlov (vinograd, gozd, sadonosnik, vrt) se takoj proda z vsem inventarjem in pridelki, ali pa se zamenja za stanovanjsko hišo z lepo delavnico ali dvoriščem v sredini Maribora. Posredovalci izključeni! Natančnejši podatki v trgovini Podgoršek, Slovenska ulica. 1675 3-1

Prazni zaboji za oddati pri J. Baloh, Maribor, Grajski trg št. 3. 1680 3-1

Mlad uradnik želi snajga z damo (vdovo ali ločeno). Cenjene ponudbe pod »Tovariš« na upravo. 1678

Podpisana preklicujem vsa obrekovanja in izvršena dejanja proti gospe Matildi Magerl ter se zahv. ljujeva, da ni nastopila proti nama sodno pot. Ludovik in Ana Živko. 1681

Suhe gobe, lipovo cvetje, brinjevo olje in poljske pridelke plača najboljši trdka Sire-Rant, Kranj, telet int. št. 9, in nudi po najnižjih cenah na debelo sladkor, riž, olje, kavo itd. Presim za ponudbe gob z vzorci. 1493

Najprimernejše darilo šolskim novincem »FROMOVA STAVNICA«, ušlo za igrajoče učenje čitanja in pisanja. 1666 5-2

Kompletna kuhinja in kabineti, skoraj novo, se ugodno proda. Naslov pove uprava »Tabara«. 1664 2-2

„Priporočamo sledeče tvrdke“

KAROL ROJS

Stavbeno podjetje in lesna trgovina, Ormož, D. M. Puščava 1655

Parni in umetni mlin v Središču

J. ZADRAVEC

1648

VINARIA D. D.

vinogradnikov v Ptuj. Stalna zaloga prvovrstnih haloških in ljutomerskih vin. 1649

TOMAŽIČ JOSIP

Modni salon za uniformiranje in civilne obleke. Celje, Glavni trg 10/II. 1647

Tovarna za pohištvo

„VINTGAR“

Gorje nad Bledom

1682 2-1

Oglejte si naše izdelke na Pokrajinski obrtni razstavi objekt A, oddelek II, stojnica št. 4.

Naročila sprejema razstavna pisarna.

Manipulant

mlajši gospod manufakturne stroke, se išče proti dobremu plačilu za naše blagovno konfekcijsko skladišče.

Predstaviti se osebno med 10. in 12. uro predpoldne pri 1671 2-3

Jugosl. Lloyd d. d.

Maribor, Ruška cesta 45.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor**, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88. 1328

Učenec

z dobro šolsko izobrazbo se išče proti dobremu plačilu. Strokovna izobrazba za manufakturnega manipulantu zajamčena. 1672 2-3

Predstaviti se osebno med 10. in 12. uro predpoldne ter 15. in 17. uro popoldne pri

Jugosl. Lloyd d. d.

Maribor, Ruška cesta 45.